

Fimea kehittää, arvioi ja informoi

JULKAISUSARJA 4/2014

APTEEKKIEN
TILINPÄÄTÖSANALYYSI
VUOSILTA 2010–2013

fimea

APTEEKKIEN TILINPÄÄTÖSANALYYSI VUOSILTA 2010–2013

Fimea kehittää, arvioi ja informoi -julkaisusarja 4/2014

© Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
2014

Julkaisija

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
Postiosoite: PL 55, 00034 FIMEA
Puh. vaihde: 029 522 3341
www.fimea.fi

Jakelutiedot

www.fimea.fi/laaketieto/julkaisut

ISBN 978-952-5624-44-1
ISSN-L 1799-7135
ISSN 1799-7135 (painettu)
ISSN 1799-7143 (verkkojulkaisu)

KÄSIKIRJOITTAJAT

Antti Mäntylä

FaT, MBA
Kehittämispäällikkö
Lääkehoitojen arviointi -prosessi,
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea

Vesa Kiviniemi

FL
Tilastotieteilijä
Lääkehoitojen arviointi -prosessi,
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea

Pertti Happonen

LL, MPH
Johtaja
Lääkehoitojen arviointi -prosessi,
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ	4	5 HEIKOSTI KANNATTAVIEN APTEEKKIEN	
RESUMÉ	5	OMINAISPIIRTEITÄ	13
ABSTRACT	6	6 APTEEKKIEN TILOISSA TOIMIVAT YHTIÖT	14
1 JOHDANTO	5	7 APTEEKKIEN VAKAVARAISUUS JA	
2 SELVITYKSEN TAVOITTEET	8	MAKSUVALMIUS	15
3 AINEISTO JA MENETELMÄT	9	8 APTEEKKIMAKSULAIN MUUTOKSEN	
4 YLEISKUVA APTEEKKIEN		VAIKUTUKSET APTEEKKIEN TALOUTEEN	16
KANNATTAVUUDESTA	11	9 JOHTOPÄÄTÖKSET	18
4.1 Liikevaihto	11	LÄHTEET	19
4.2 Myyntikate	11	LIITTEET	20
4.3 Liikevoitto (tappio) ennen satunnaisia eriä	12		

TIIVISTELMÄ

Mäntylä A, Kiviniemi V, Happonen P. Apteekkien tilinpäätösanalyysi vuosilta 2010–2013. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea. Fimea kehittää, arvioi ja informoi julkaisusarja 4/2014. 24 s. ISBN 978-952-5624-44-1 (pdf).

Tausta

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean lakisääteisiin tehtäviin kuuluu apteekki- en toimilupamenettelyn ja valvonnan sekä kehittämistehtävien lisäksi lääkkeiden maanlaajuisen saatavuuden ja apteekkiverkoston kattavuuden varmistaminen. Apteekkitoiminnan kehittämisen tueksi Fimea on laatinut tähän mennessä kolme laajamittaista selvitystä apteekkien taloudellisen tilan kehittymisestä. Fimea laatii jatkossakin vuosittain apteekkien tilinpäätösanalyysin, jotta voidaan varmistaa lääkkeiden saatavuus, arvioida apteekkirahoitusta koskevien uudistusten tarpeellisuutta sekä jatkossa seurata niiden vaikutuksia.

Tavoitteet

Selvityksen tavoitteena oli tarkastella apteekkien talouden kehittymistä vuosina 2010–2013 sekä päivittää vuonna 2013 julkaistua edellistä tilinpäätösanalyysiä.

Menetelmät

Tilinpäätösanalyysi pohjautuu taloustietoihin, joita apteekkarit ovat lähettäneet Fimealle. Tilinpäätösanalyysissä ovat mukana ne yksityiset apteekit, jotka olivat toiminnassa koko tarkastelujakson ajan ja joilla oli täysi tilikausi vuosina 2010–2013. Aineisto analysoitiin kuvailevin menetelmin.

Tilinpäätösanalyysi jakautuu viiteen osaan. Ensimmäisessä osassa tarkastellaan apteekkien liikevaihtoon, myyntiin ja kannattavuuteen liittyviä asioita yleisesti. Toisessa osassa pyritään tunnistamaan ja tarkastelemaan mahdollisesti heikosti kannattavia apteekkejä. Selvityksen kolmannessa osassa tarkastellaan vuoden 2013 tietojen pohjalta apteekkien yhteydessä toimivia yhtiöitä sekä näiden liikevaihtoa ja liikevoittoa. Neljännessä osassa tarkastellaan apteekkien omavaraisuusastetta, suhteellista velkaantuneisuutta sekä maksuvalmiutta. Selvityksen viimeisessä osassa tarkastellaan, miten vuoden 2014 alussa voimaan tulleen apteekkimaksulain muutoksen tavoitteet ovat toteutuneet.

Tulokset

Apteekkien keskimääräinen liikevaihto kasvoi vuosina 2010–2013 vajaat 7 %. Vuonna 2013 lääkemyynti kasvoi noin 8 % vuoteen 2010 verrattuna. Vastaavasti apteekkien yleisten kauppatarvaroiden myynti kasvoi keskimäärin reilut 4 %. Samalla erityisesti suuret apteekit ovat siirtäneet voimakkaasti yleisten kauppatarvaroiden myyntiä apteekkien yhteydessä toimivien yhtiöiden toiminnaksi.

Vuonna 2013 apteekkien keskimääräinen liikevoitto ennen satunnaisia eriä oli noin 248 000 euroa. Tämä on samaa tasoa kuin vuonna 2010. Suurin osa heikosti kannattavista apteekkeista sijaitsi kaupungeissa. Reilulla puolella aineiston apteekkeista omavaraisuusaste oli hyvä. Suhteellinen velkaantuneisuus oli hyvä kaikilla aineiston apteekkeilla. Suurimmalla osalla aineiston apteekkeista maksuvalmius oli hyvä tai tyydyttävä.

Alustavan arvion mukaan vuoden 2014 alussa tehty apteekkimaksulain muutos toteutui suunnitellusti. Uudistus tukee pienten apteekkien halukkuutta ylläpitää sivuapteekkeja.

Johtopäätökset

Aineiston apteekkien toiminta oli vuonna 2013 liiketaloudellisesti erittäin kannattavaa, eikä toiminnan taloudelliseen tilanteeseen ole tullut mitään merkittäviä muutoksia vuoden 2012 tilanteeseen verrattuna.

RESUMÉ

Mäntylä A, Kiviniemi V, Happonen P. Apotekens bokslutsanalys för åren 2010–2013. Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet. Publikationsserien Fimea utvecklar, utvärderar och informerar 4/2014. 24 s. ISBN 978-952-5624-44-1 (pdf).

Bakgrund

De lagstadgade uppgifterna för Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea omfattar förutom apotekens tillståndsförfarande och tillsyn samt utvecklingsuppgifter även att säkerställa den riksomfattande tillgången till läkemedel och ett täckande apoteksnät. I syfte att stöda utvecklingen av apoteksverksamheten har Fimea hittills utarbetat tre omfattande utredningar om utvecklingen av apotekens ekonomiska läge. Fimea upprättar även i fortsättningen varje år en bokslutsanalys av apotek för att säkerställa tillgången till läkemedel, bedöma behovet av att revidera apoteksfinansieringen samt att i fortsättningen följa upp deras inverkan.

Mål

Målet med redogörelsen var att granska apotekens ekonomiska utveckling åren 2010–2013 och att uppdatera den föregående bokslutsanalysen som utgavs 2013.

Metoder

Bokslutsanalysen grundar sig på den ekonomiska information som apotekarna skickat till Fimea. Bokslutsanalysen omfattar de privata apotek som var verksamma under hela granskningsperioden och som hade en hel räkenskapsperiod åren 2010–2013. Materialet analyserades med beskrivande metoder.

Bokslutsanalysen är indelad i fem delar. I den första delen granskas ärenden som anknyter till apotekens omsättning, försäljning och lönsamhet generellt. I den andra delen strävar man efter att identifiera och granska eventuella apotek med svag lönsamhet. I redogörelsens tredje del granskas utifrån uppgifterna från år 2013 de bolag som fungerar i anslutning till apoteken samt deras omsättning och rörelsevinst. I den fjärde delen granskas apotekens soliditetsgrad, relativa skuldsättning samt likviditet. I redogörelsens sista del granskas hur väl målen för revideringen av lagen om apoteksvavgift som trädde i kraft vid början av 2014 har uppfyllts.

Resultat

Apotekens genomsnittliga omsättning ökade med knappt 7 procent under åren 2010–2013. År 2013 ökade läkemedelsförsäljningen med cirka 8 procent jämfört med 2010. På motsvarande sätt ökade försäljningen av apotekens allmänna handelsvaror med i genomsnitt drygt 4 procent. Samtidigt har i synnerhet de stora apoteken kraftigt överfört försäljningen av de allmänna handelsvarorna till de bolag som fungerar i anslutning till apoteken.

År 2013 var apotekens genomsnittliga rörelsevinst före extraordinära poster cirka 248 000 euro. Detta är samma nivå som 2010. Största delen av apoteken med svag lönsamhet fanns i städerna. Drygt hälften av apoteken i materialet hade en god soliditetsgrad. Den relativa skuldsättningen var god i alla de apotek som ingick i materialet. I största delen av apoteken var likviditeten god eller tillfredsställande.

Enligt en preliminär bedömning genomfördes revideringen av lagen om apoteksvavgift i början av 2014 enligt planerna. Revideringen stöder de små apotekens villighet att upprätthålla filialapotek.

Slutsatser

Apoteken som ingick i materialet hade affärsmässigt en mycket lönsam verksamhet 2013, och det har inte skett några betydande förändringar i verksamhetens ekonomiska situation jämfört med läget år 2012.

ABSTRACT

Mäntylä A, Kiviniemi V, Happonen P. Analysis of pharmacies' financial statements for 2010–2013. Finnish Medicines Agency. Serial Publication Fimea Develops, Assesses and Informs 4/2014. 24 p. ISBN 978-952-5624-44-1 (pdf).

Background

The statutory duties of the Finnish Medicines Agency (Fimea) include licensing and supervision of pharmacies, related development duties, and ensuring that people throughout the country have access to medicines through a comprehensive pharmacy network. To support the operational improvements of pharmacies, Fimea has, to date, prepared three extensive reports on the financial performance of pharmacies. Fimea will continue to prepare an annual financial statement analysis of Finnish pharmacies with the objective of ensuring access to medicines, assessing the need for reforms of pharmacy funding, and monitoring the impact of such reforms.

Aims

The aim of the report was to assess the financial performance of pharmacies in 2010–2013, and to bring up to date the previous financial statement analysis published in 2013.

Methods

The financial statement analysis is based on financial data submitted to Fimea by pharmacy owners. The financial statement analysis covers all private pharmacies in operation throughout the review period and with a full financial year in the period 2010–2013. The material was analysed using descriptive methods.

The financial statement analysis consists of five sections. The first section assesses pharmacy turnover, sales, and issues generally related to profitability. The second section attempts to identify and analyse poorly performing pharmacies. The third section analyses companies operating in conjunction with pharmacies, as well as their turnover and operating profit. This analysis is based on information provided for 2013. The fourth section of the report assesses the equity ratio, total debt ratio and liquidity of pharmacies. The final section analyses the extent to which the objectives of the Pharmacy Fee Act amendment, which came into force at the beginning of 2014, were met.

Results

The average turnover growth for pharmacies in 2010-2013 was almost 7%. Pharmaceutical sales increased by approximately 8 % from 2010 to 2013, and the sales of general goods available in pharmacies increased by approximately 4%. The sale of general goods is, to a growing extent and particularly in big pharmacies, being carried out by other companies operating within the pharmacy premises.

In 2013, pharmacies recorded an average profit before extraordinary items of EUR 248,000; similar to the result in 2010. The majority of poorly performing pharmacies were located in cities. More than half of the pharmacies covered by the report recorded a healthy equity ratio, while all of them had a sound total debt ratio. The majority of the pharmacies included in the report enjoyed good or satisfactory liquidity.

According to preliminary estimates, the Pharmacy Fee Act amendment introduced at the beginning of 2014 was implemented as planned and with the intended effect: it encourages small pharmacies to keep subsidiary pharmacies in operation.

Conclusions

The operations of the pharmacies covered by the report were highly profitable in 2013, and the financial performance of pharmacies has not changed materially compared with that in 2012.

1 JOHDANTO

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean laissa määrättyihin tehtäviin kuuluu apteekkien toimilupamenettelyjen ja valvonnan sekä kehittämistehtävien lisäksi lääkkeiden maanlaajuisen saatavuuden ja apteekkiverkoston kattavuuden varmistaminen. Apteekkitoiminnan kehittämisen tueksi Fimea on laatinut tähän mennessä kolme laajamittaista selvitystä apteekkien taloudellisen tilan kehittymisestä (Mäntylä ym. 2011, Mäntylä ym. 2012, Mäntylä ym. 2013).

Vuonna 2011 julkaistun tilinpäätösanalyysin mukaan apteekkitoiminnan kannattavuuden alenemisesta huolimatta ei voitu havaita, että maankattava apteekkipalveluiden saatavuus olisi heikentynyt. Heikosti kannattavat apteekit sijaitsivat pääsääntöisesti kaupunkien keskustoissa. Apteekkitoiminta oli pääsääntöisesti liiketaloudellisesti kannattavaa, ja vain noin 3 %:lla apteekeista vaikutti selvityksen mukaan olevan pidemmän aikavälin kannattavuusongelmia (Mäntylä ym. 2011).

Vuonna 2012 julkaistun tilinpäätösanalyysin mukaan apteekkien keskimääräisen liikevaihdon lasku oli taittunut niin, että vuonna 2011 apteekkien yhteenlaskettu liikevaihto oli vuoden 2008 tasolla. Apteekit olivat lisänneet erityisesti yleisten kauppatavaroiden myyntiä. Lisäksi vajaa kolmannes apteekeista ilmoitti harjoittavansa apteekin tiloissa myös muuta liiketoimintaa. Apteekkitoiminta oli edelleen pääsääntöisesti liiketaloudellisesti hyvin kannattavaa, mutta apteekkitoiminta näytti taloudellisessa mielessä jossain määrin polarisoituvan (Mäntylä ym. 2012).

Vuonna 2013 julkaistun tilinpäätösanalyysin mukaan apteekkien toiminta oli vuonna 2012 liiketaloudellisesti erittäin kannattavaa. Merkittävä osa yleisten kauppatavaroiden myynnistä hoidettiin apteekkien yhteydessä toimivien yhtiöiden kautta. Yhtiötoiminnalla oli huomattava vaikutus apteekkien todelliseen kannattavuuteen. Tämän selvityksen perusteella vuosia jatkunut keskustelu apteekkien kannattavuudesta ei enää näyttänyt ajankohtaiselta (Mäntylä ym. 2013).

Tässä selvityksessä päivitetään edellä mainittuja apteekkien tilinpäätösanalyysijä vuoden 2013 apteekkimaksun määrittämistä varten saatujen taloustietojen pohjalta.

2 SELVITYKSEN TAVOITTEET

Ensisijaisena tavoitteena oli selvittää apteekkien talouden kehittymistä aikavälillä vuoden 2010 alusta vuoden 2013 loppuun.

Selvityksessä tarkastellaan apteekkien kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta sekä arvioidaan apteekkien tiloissa toimivien yhtiöiden vaikutuksia apteekkien todelliseen kannattavuuteen. Tämän lisäksi selvityksessä arvioidaan tammikuussa 2014 voimaan tulleen apteekkimaksulain muutoksen vaikutuksia apteekkien vuoden 2013 taloudelliseen tilanteeseen.

Tämä selvitys päivittää vuosina 2011, 2012 ja 2013 tuotettua tietoa apteekkien taloudellisesta tilanteesta apteekkareille, apteekkien työntekijöille ja eri viranomaisille sekä muille sidosryhmille Fimean perustehtävien mukaisesti.

3 AINEISTO JA MENETELMÄT

Apteekkimaksusta annetun lain mukaan apteekkarin tulee apteekin liikevaihdon määräämistä varten toimittaa Fimealle ilmoitus liikkeen tuloista ja menoista kunakin kalenterivuonna viimeistään seuraavan vuoden toukokuun 1. päivänä. Ilmoitus annetaan Fimean vahvistamalla lomakkeella, ja ilmoitukseen liitetään apteekin tuloslaskelma ja tase. Tässä tilinpäätösanalyysissä on hyödynnetty osaa näistä tiedoista vuosilta 2010–2013.

Suomessa oli 619 apteekkia vuonna 2010, 622 vuonna 2011, 625 vuonna 2012 ja 626 vuonna 2013. Alkuperäinen aineisto sisältää näiden kaikkien sekä kahden yliopiston apteekin tulostiedot kyseisiltä vuosilta. Tilinpäätösanalyysissä käsitellään kuitenkin vain sellaisia yksityisiä apteekkeja, jotka ovat olleet toiminnassa koko tarkastelujakson ajan ja joilla oli täysi tilikausi vuosina 2010–2013. Yliopiston apteekista ei ole käytettävissä sivuapteekkikohtaisia taloustietoja, eikä näin ole mielekästä verrata koko Yliopiston apteekki-konsernia yksityisiin apteekkeihin. Yhtenäisyyden vuoksi myös Itä-Suomen yliopiston apteekkia ei ole otettu mukaan selvitykseen. Analyysin ulkopuolelle on jätetty myös Ahvenanmaan apteekit sekä apteekit, jotka ovat aloittaneet liiketoimintansa kesken vuotta 2010 tai sen jälkeen, sillä niiden toiminnan kehittymistä ja sen muutoksia ei voida arvioida koko tarkasteltavalta ajanjaksolta.

Analyysissä on mukana kokonaisuudessaan 603 apteekkia. Edellä mainituista syistä lukumäärä poikkeaa edellisten apteekkien tilinpäätösanalyysien määristä (Mäntylä ym. 2011, Mäntylä ym. 2012, Mäntylä ym. 2013). Näin ollen myös tulokset voivat olla joiltain osin hieman poikkeavia edellisvuoteen verrattuna.

Tässä esitettävä tilinpäätösanalyysi voidaan jakaa viiteen osaan. Ensimmäisessä osassa tarkastellaan apteekkien liikevaihtoon, myyntiin ja kannattavuuteen liittyviä asioita yleisesti. Osiossa arvioidaan apteekkien liikevaihtoa, lääkkeiden ja yleisten kauppatavaroiden myyntiä, myyntikatteita ja liikevoittoa ennen satunnaisia eriä (absoluuttinen kannattavuus) vuosina 2010–2013. Liikevoittoa ja myyntikatteita tarkasteltaessa analyysiin on otettu mukaan kuitenkin vuodelta vain sellaiset apteekit, joilla on ollut sama omistaja koko tilikauden ajan, koska kirjanpidollisesti liikevoitto ja myyntikate (tästä aineistosta arvioituna) eivät ole omistajanvaihdostilanteessa suoraan vertailukelpoisia muun aineiston kanssa. Lisäksi henkilöyritysten omistajavaihdostilanteissa kannattavuuden tarkastelu yksittäisenä tilikautena ei välttämättä kerro yrityksen todellisesta kannattavuudesta.

Raportin toisessa osassa pyritään tunnistamaan ja tarkastelemaan mahdollisesti heikosti kannattavien apteekkien ominaispiirteitä. Tätä analysointia varten on määritelty aluksi eräänlainen apteekin toiminnan liiketaloudellista mielekkyyttä kuvaava, liikevoittoon perustuva kannattavuusraja. Tähän rajaan perustuen heikosti kannattavista apteekteista on esitetty niiden lukumääriin ja sijaintiin (maaseutu vs. kaupunki) liittyviä tietoja eri vuosilta 2010–2013. Maaseutu-kaupunkijaottelu ei noudata suoraan kunnan taajama-asteen määritelmää, vaan nimikkeet ovat suuntaa antavia. Maaseutuapteekeiksi on luokiteltu ensinnäkin kaikki ne apteekit, jotka eivät ole kaupungeissa. Sen lisäksi maaseutuapteekeiksi on luokiteltu apteekit, jotka ovat esimerkiksi kuntaliitoksen myötä nykyisin kaupungissa mutta käytännössä harvaan asutulla alueella. Maaseutuapteekki-luokituksen tässä analyysissä ovat saaneet myös apteekit, jotka sijaitsevat pienissä, alle 15 000 asukkaan kaupungeissa ja tältä osin maaseutukuntiin verrattavalla toiminta-alueella.

Raportin kolmannessa osassa tarkastellaan vuoden 2013 tietojen pohjalta apteekkien yhteydessä toimivia yhtiöitä sekä näiden liikevaihtoa ja liikevoittoa. Analyysit perustuvat niihin tietoihin, jotka Fimealle on ilmoitettu.

Raportin neljännessä osassa tarkastellaan vuoden 2013 tasetietojen pohjalta apteekkien omavaraisuusastetta, suhteellista velkaantuneisuutta sekä maksuvalmiutta. Analyysiä varten apteekit jaettiin 11 liikevaihtoryhmään, ja jokaisesta liikevaihtoryhmästä valittiin satunnaisesti yhdeksän apteekkia, joiden tasetiedot tallennettiin analyysiä varten. Alkuperäinen aineisto sisälsi kokonaisuudessaan 99 apteekkia, joista 97 päätyi lopulliseen analyysiin. Kaksi apteekkia jäi tarkastelun ulkopuolelle, koska ne eivät olleet toiminnassa koko tarkastelujakson

ajan vuosina 2010–2013. Tarkastelu tehtiin vain vuoden 2013 osalta, koska aikaisempien vuosien tasetietoja ei ollut tätä selvitystä tehtäessä käytettävissä sähköisessä muodossa.

Raportin viidennessä osassa on tarkasteltu apteekkimaksulain (148/1946) vuonna 2014 voimaan tulleen muutoksen vaikutuksia ja muutoksen tavoitteiden toteutumista.

Aineiston tilastolliset analyysit on tehty SAS-ohjelmistolla. Tunnuksilukuina on käytetty frekvenssejä, keskiarvoja, mediaaneja, minimejä, maksimeja ja summia. Muutokset on esitetty pääsääntöisesti prosentuaalisina muutoksina. Tasetietojen analysoinnissa on esitetty oma-varaisuusasteen, suhteellisen velkaantuneisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukuja sekä näihin perustuvia luokitteluja.

4 YLEISKUVA APTEEKKIEN KANNATTAVUUDESTA

4.1 Liikevaihto

Apteekkien liikevaihdoksi luetaan kirjanpitolain mukaan lääkkeiden, elintarvikkeiden ja yleisten kauppatarvikkeiden myynti sekä lääkemyynti laitoksille, sopimusvalmistus ja nikotiinivalmisteen myynti. Tässä tilinpäätösanalyysissä lääkemyynti laitoksille ja nikotiinimyynti on yhdistetty lääkemyyntiin ja elintarvikkeet yleisten kauppatarvikkeiden myyntiin. Lisäksi sivuapteekkien liikevaihto on yhdistetty pääapteekin liikevaihtoon.

Liikevaihdon kehitys

Aineiston apteekkien kokonaisliikevaihto sekä lääkemyynnin ja yleisten kauppatarvikkeiden myynnin arvo vuosina 2010–2013 eri liikevaihtoryhmissä esitetään **liitteessä 1**. Vuonna 2013 aineiston apteekkien liikevaihto oli yhteensä 2 138 miljoonaa euroa. Aineiston apteekkien keskimääräinen liikevaihto kasvoi vuodesta 2010 vuoteen 2013 6,9 %. Keskimääräinen liikevaihto kasvoi 10 liikevaihtoryhmässä vuodesta 2010 vuoteen 2013, mutta yli 7,5 miljoonan euron liikevaihtoryhmässä apteekkien liikevaihto laski vuodesta 2010 vuoteen 2013. Neljässä liikevaihtoryhmässä keskimääräinen liikevaihto kasvoi jopa yli 9 %.

Lääkemyynnin kehitys

Vuonna 2013 apteekkien yhteenlaskettu arvonlisäverollinen lääkemyynti oli yhteensä 2 191 miljoonaa euroa, joka on 8,3 % enemmän kuin vuonna 2010 (**liite 1**). Eniten lääkemyynti nousi 2,1–2,5:n ja 1,7–2,1 miljoonan euron liikevaihtoryhmiin kuuluvissa apteekeissa. Vuoteen 2010 verrattuna lääkemyynti laski vuonna 2013 ainoastaan yli 7,5 miljoonan euron liikevaihtoryhmässä. Kaikkein suurimpien apteekkien lääkemyynnin lasku näkyi myös tarkastelujakson viimeisenä vuonna. Näiden apteekkien lääkemyynti laski vuonna 2013 vajaat 3 % verrattuna vuoteen 2012. Kaikissa muissa liikevaihtoryhmissä lääkemyynti kasvoi tarkastelujakson viimeisenä vuonna.

Yleisten kauppatarvikkeiden myynti

Vuonna 2013 aineiston apteekkien yleisten kauppatarvikkeiden arvonlisäverollinen myynti oli reilut 165 miljoonaa euroa, joka on 7 % apteekkien kokonaismyynnistä (**liite 1**). Aineiston apteekkien yleisten kauppatarvikkeiden myynti kasvoi vuonna 2013 keskimäärin 4,5 % vuoteen 2010 verrattuna. Tarkastelujakson viimeisenä vuonna yleisten kauppatarvikkeiden yhteenlaskettu myynti nousi 6 %.

Yleisten kauppatarvikkeiden myynnin kehityksessä oli vuonna 2013 suuria eroja liikevaihtoryhmien välillä. Vuonna 2013 yleisten kauppatarvikkeiden myynti kasvoi yhdeksässä liikevaihtoryhmässä ja laski kahdessa liikevaihtoryhmässä. Kolmessa liikevaihtoryhmässä keskimääräinen yleisten kauppatarvikkeiden myynnin kasvu oli yli 20 % vuoteen 2010 verrattuna.

Kaikkein suurimmissa apteekeissa (yli 7,5 miljoonan euron liikevaihtoryhmä) yleisten kauppatarvikkeiden myynti laski vuonna 2013 reilut 40 % vuoteen 2010 verrattuna. Apteekkien (henkilöyritysten) kautta tapahtuvan yleisten kauppatarvikkeiden myynnin voimakasta laskua suurissa apteekeissa selittää pitkälti se, että yleisten kauppatarvikkeiden myynti on siirtynyt yhä enemmän apteekkien tiloissa toimiville yhtiöille. Apteekkien yhteydessä toimivien yhtiöiden vaikutusta apteekkien kannattavuuteen käsitellään luvussa 6.

4.2 Myyntikate

Myyntikate on tunnusluku, joka osoittaa, kuinka paljon yritykselle on jäänyt myyntituotoista myyntiä vastaavien tavaraostojen vähentämisen jälkeen. Apteekkien kirjanpidossa esitetään yleensä myyntikate 1 (myyntikateprosentti 1) ja myyntikate 2 (myyntikateprosentti 2). Myyntikate 1 saadaan vähentämällä liikevaihdosta muuttuvat kulut. Myyntikate 2:sta on näiden lisäksi vähennetty liikevaihdon perusteella määrättävä apteekkimaksu.

Vuonna 2013 aineiston apteekkien keskimääräinen myyntikateprosentti 1 kasvoi vuoteen 2010 verrattuna 32,0 %:sta 32,2 %:iin ja myyntikateprosentti 2 puolestaan 27,1 %:sta 27,3 %:iin. Syvällisempään apteekkien todellisen myyntikatteen analysointiin pitäisi olla käytettävissä esimerkiksi tarkemmat myyntitiedot apteekkien tiloissa toimivista yhtiöistä.

4.3 Liikevoitto (tappio) ennen satunnaisia eriä

Kirjanpidossa liikevoitto ilmaisee yrityksen kannattavuuden muuttuvien ja kiinteiden kulujen sekä poistojen jälkeen. Liikevoitto ilmaisee, kuinka paljon yritykselle on jäänyt varsinaisen liiketoiminnan tuotoista ennen rahoituseriä (rahoituskulut tai -tuotot) ja veroja. Kirjanpidossa ilmoitetaan yleensä myös liikevoitto (tappio) ennen satunnaisia eriä. Tässä erässä ovat mukana rahoitustuotot tai -tappiot. Satunnaisia eriä ovat esimerkiksi yrityksen omaisuuden myynti yrityksen lopettamistarkoituksessa tai verotarkastuksissa määrättyt lisäverot, jotka todellisuudessa olisivat kuuluneet aikaisempiin tilikausiin. Satunnaisten erien vähentämisen jälkeen päädytään välitulokseen, josta käytetään termiä liikevoitto ennen veroja. Tämä on tulos, josta maksetaan verot ja jaetaan voittoa omistajalle. Usein liikevoitto ennen veroja on sama kuin liikevoitto ennen satunnaisia eriä.

Aineiston apteekkien liikevoitto ennen satunnaisia eriä esitetään liikevaihtoryhmittäin vuosilta 2010–2013 **liitteessä 2**. Vuonna 2013 apteekkien keskimääräinen liikevoitto ennen satunnaisia eriä oli 248 000 euroa (vaihteluväli –260 000–1 479 000 euroa), joka oli 1 % enemmän kuin vuonna 2010. Vuoteen 2010 verrattuna liikevoitto kasvoi vuonna 2013 keskimäärin kahdessa liikevaihtoryhmässä ja laski yhdeksässä liikevaihtoryhmässä. Keskimäärin eniten liikevoitto kasvoi 3,4–4,0 miljoonan liikevaihtoryhmässä (+13,8 %). Keskimäärin eniten liikevoitto laski alle 0,9 miljoonan euron liikevaihtoryhmässä (–14,9 %). Tarkastelujakson viimeisen vuoden aikana apteekkien liikevoitto ennen satunnaisia eriä pysyi vuoden 2012 tasolla. Apteekkien keskimääräinen liikevoitto nousi tarkastelujakson viimeisenä vuonna kahdeksassa liikevaihtoryhmässä.

Kannattavan apteekkitoiminnan edellytyksenä on riittävä liikevaihdon volyyymi ja siihen tarkoituksenmukaisesti suhteutettu kustannusrakenne. Aikaisemmin julkaistuissa tilinpäätösanalyysseissä on tarkasteltu yksityiskohtaisesti liikevoittoon vaikuttavina tekijöinä palkka-, toimitila- ja muiden liiketoimintakulujen kehitystä suhteessa apteekkien liikevaihtoon (Mäntylä ym. 2011, Mäntylä ym. 2012, Mäntylä ym. 2013). Tässä selvityksessä ei analysoida tarkemmin näitä liikevoittoon vaikuttavia tekijöitä, koska kulurakenteen muutokset vaikuttavat ilmiönä aikaisemmin raportoidun mukaisesti.

5 HEIKOSTI KANNATTAVIEN APTEEKKIEN OMINAISPIIRTEITÄ

Vuosina 2011 ja 2012 julkaistuissa apteekkien tilinpäätösanalyysissä tarkasteltiin laajasti heikosti kannattavien apteekkien ominaispiirteitä maan kattavien apteekkipalveluiden turvaamisen näkökulmasta. Tässä yhteydessä taloudellisesti heikosti kannattavaksi apteekiksi määriteltiin perusteluineen apteekki, jonka liikevoitto ennen satunnaisia eräiä oli alle 84 000 euroa. Tämä summa koostui proviisorin ylimmästä taulukkopalkasta (60 000 e/v), 10 000 euron apteekkarilisästä sekä 20 %:n yritystoiminnan riskilisästä ja investointivarasta. Myös rajan tulkintaan liittyviä haasteita pohdittiin laajasti tässä yhteydessä (Mäntylä ym. 2011, Mäntylä ym. 2012). Vuonna 2013 julkaistussa tilinpäätösanalyysissä julkaistiin heikosti kannattavien apteekkien lukumäärä ja sijainti. Tässä selvityksessä ei eritelty enää apteekkien taloudellisen tilan muutoksia, koska syyt ovat selkeästi aikaisemmin raportoidun mukaisia (Mäntylä ym. 2013).

Taulukossa 1 esitetään heikosti kannattavien apteekkien lukumäärä ja sijainti (maaseutu vs. kaupunki) vuosina 2011–2013. Heikosti kannattavien apteekkien määrä pysyi tarkastelujaksolla samansuuruisena. Vuonna 2009 heikosti kannattavia apteekkejä oli 40 (Mäntylä ym. 2012) ja vuonna 2010 vastaavasti 43 (Mäntylä ym. 2013). Tarkastelujakson jokaisena vuonna heikosti kannattavat apteekit sijaitsivat enimmäkseen kaupunkien keskustoissa. Osa heikosti kannattavista apteekeista saattaa todellisuudessa olla kannattavia ja ne saattavat luokitua yksittäisen tilikauden tarkastelussa kannattamattomiksi liiketoiminnan muutosten tai kirjanpidollisten syiden vuoksi.

Taulukko 1. Heikosti kannattavien apteekkien lukumäärä ja sijainti.

Vuosi	Heikosti kannattavien apteekkien lkm	Sijainti, lkm (%-osuus)	
		Maaseutu	Kaupunki
2011	45	15 (33 %)	30 (67 %)
2012	45	8 (18 %)	37 (82 %)
2013	46	12 (26 %)	34 (74 %)

6 APTEEKKIEN TILOISSA TOIMIVAT YHTIÖT

Apteekit ovat perustaneet viime vuosina apteekin tiloissa toimivia yhtiöitä. Yleensä niiden kautta myydään vapaakaupan tuotteita, esimerkiksi terveydenhoito- ja kosmetiikkatuotteita, elintarvikkeina myytäviä vitamiineja ja ravintolisiä sekä näihin liittyviä palveluja. Lisäksi esimerkiksi apteekkien ja niiden tiloissa toimivien yhtiöiden välillä vuokrataan henkilöstöä, toimitiloja ja apteekkibotteja. Jotkut apteekkarit ovat lisäksi ilmoittaneet harjoittavansa sijoitustoimintaa yhtiöiden kautta. Joidenkin apteekkien tiloissa toimii useampi yhtiö. Tämän lisäksi varsin yleistä näyttää olevan järjestely, jossa yksi yhtiö toimii kahdessa tai useammassa apteekissa.

Taulukossa 2 on kuvattu ilmoitettujen apteekin tiloissa toimivien yhtiöiden lukumäärä sekä yhteenlaskettu liikevaihto ja liikevoitto. Tiedot perustuvat apteekkareiden apteekkimaksun määräämistä varten annettuihin apteekkien taloustietoihin.

Taulukko 2. *Apteekin tiloissa toimivien yhtiöiden lukumäärä, liikevaihto ja liikevoitto.*

Vuosi	Yhtiöiden lkm	Yhteenlaskettu liikevaihto (M€)	Yhteenlaskettu liikevoitto (M€)
2010	84	54,2	–
2011	166	69,4	–
2012	165	96,4	25,1
2013	164	110,2	32,2

Puutteellisten ilmoitusten vuoksi apteekkien tiloissa toimivien yhtiöiden liikevaihdon kehityksestä ei voida tehdä tarkkoja johtopäätöksiä. Fimean saamat tiedot kertovat kuitenkin yhtiötoiminnan yleisyydestä. Yhteenlaskettu liikevaihto ja voitto näyttävät kasvaneen vuosina 2010–2013. Erityisesti liikevaihdoltaan suuret apteekit ilmoittivat harjoittavansa apteekin tiloissa myös muuta liiketoimintaa. Käytännössä yli 80 % ilmoitetuista yhtiöistä kuului jollekin viiteen suurimpaan liikevaihtoryhmään lukeutuvalle apteekille. Liikevaihtoryhmittäin tarkasteltuna näistä suurista apteekeista lähes kolmanneksella oli apteekin tiloissa muuta toimintaa harjoittava yhtiö.

7 APTEEKKIEN VAKAVARAISUUS JA MAKSUVALMIUS

Yrityksen vakavaraisuus ja maksuvalmius ovat kannattavuuden lisäksi keskeisimpiä yrityksen taloudellisen tilan osa-alueita. Vakavaraisuudella tarkoitetaan yrityksen vieraan ja oman pääoman osuutta koko pääomasta, ja näin vakavaraisuus antaa kuvan yrityksen rahoitusrakenteesta tai yrityksen velkaisuudesta. Maksuvalmius eli likviditeetti tarkoittaa puolestaan yrityksen kykyä hoitaa maksunsa ajallaan ja edullisimmalla tavalla (Leppiniemi ja Kykkänen 2009). Tässä selvityksessä tarkastellaan apteekkien vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta muutaman perusmittarin avulla.

Omavaraisuusaste

Yrityksen vakavaraisuutta voidaan kuvata omavaraisuusasteella, joka kuvaa oman pääoman suhteellisen osuuden prosentteina taseen loppusummasta eli koko pääoman yhteismäärästä. Yritystutkimusneuvottelukunnan laatiman suhdelukuluokituksen mukaan vakavaraisuus on hyvä, jos omavaraisuusaste on 40 % tai suurempi. Vakavaraisuus on tyydyttävä, jos omavaraisuusaste on 20–40 %, ja se on heikko, jos omavaraisuusaste on 0–20 % tai negatiivinen (Alhola ym. 2001).

Aineiston apteekkien omavaraisuusasteen jakauma on esitetty **taulukossa 3**. Reilulla puolella apteekeista omavaraisuusaste oli vuonna 2013 hyvä, mutta vajaalla kolmasosalla apteekeista se oli heikko. Tuloksista ei voi tehdä kuitenkaan suoraan johtopäätöstä siitä, että apteekkitoimiala ei antaisi mahdollisuutta kasvattaa omavaraisuusastetta tai siitä, että kolmanneksella apteekeista olisi heikko kyky selviytyä pitkäaikaisista veloistaan. Heikko omavaraisuusaste on melko tyypillinen ilmiö yksityisliikkeissä, ja apteekkien vakavaraisuutta tulee tulkita varoen omavaraisuusastetta käytettäessä (Mäntylä ym. 2013).

Taulukko 3. Apteekkien omavaraisuusaste.

Omavaraisuusaste (%)	Arviointi	N	Osuus (%)
yli 40	hyvä	54	56
20–40	tyydyttävä	13	13
alle 20	heikko	30	31

Jakauma perustuu otokseen, joka on kuvattu luvussa 3.

Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellinen velkaantuneisuus mittaa yrityksen velkojen suhdetta toiminnan laajuuteen. Tunnuslukua laskettaessa velkojen määrä jaetaan liikevaihdolla ja saatu osamäärä ilmoitetaan prosentteina. Hyväksyttävänä pidettävä suhteellinen velkaantuneisuus riippuu hyvin paljon yrityksen toiminnan luonteesta, ja näin sillä voidaan verrata parhaiten vain saman toimialan yritysten arvoja keskenään. Suhteellinen velkaantuneisuus on hyvä, jos se on alle 40 %. Suhteellinen velkaantuneisuus on tyydyttävä, jos se on 40–80 %, ja se on heikko, jos suhteellinen velkaantuneisuus on yli 80 %. Kaikilla aineiston apteekeilla (97 apteekkia) suhteellinen velkaantuneisuus oli hyvä, ja näin aineistojen apteekkien velkarasite kaikissa liikevaihtoryhmissä näyttäisi olevan varsin pieni.

Current ratio

Maksuvalmiudessa on kysymys siitä, miten yritys kykenee jatkuvasti suoriutumaan maksuvelvoitteistaan. *Current ratio* on hyvä, jos se on yli 2. *Current ratio* on tyydyttävä, jos se on 1–2 ja heikko, jos se on alle 1. Aineiston apteekeista noin puolella (49 apteekkia) *current ratio* oli hyvä vuoden 2013 tilinpäätöshetkellä. Reilulla kolmanneksella apteekeista (35 apteekkia) se oli tyydyttävä, ja vain noin 13 %:lla (13 apteekkia) se oli heikko eli alle 1.

8 APTEEKKIMAKSULAIN MUUTOKSEN VAIKUTUKSET APTEEKKIEN TALOUTEEN

Apteekkimaksulain (148/1946) laskennallisia perusteita muutettiin tammikuussa 2014 voimaan tulleella muutoksella. Muutettu lainsäädäntö koski apteekkien vuoden 2013 liikevaihdon perusteella määrättävää apteekkimaksua. Uudistuksella tavoiteltiin sitä, että sivuapteekkien pitäminen olisi pienille pääapteekeille houkuttelevampaa. Uudistus toteutettiin valtion talouden näkökulmasta kustannusneutraalisti korottamalla apteekkimaksutaulukon maksuprosentteja. Tässä selvityksessä arvioidaan lain muutoksen tavoitteiden toteutumista.

Kustannusneutraliteetti

Uudistuksen kustannusneutraliteettiä tarkasteltiin laskemalla jälkikäteen apteekkimaksu kaikille yksityisille apteekeille ennen lakimuutosta käytetyllä tavalla. Tätä maksua verrattiin nykyisen lainsäädännön mukaan määrättyihin apteekkimaksuihin. Yksityisten apteekkien osalta apteekkimaksujen kokonaiskertymä oli 130,08 M€ vuoden 2013 liikevaihdon perusteella laskettuna (perustuu aineiston apteekkien vuoden 2013 tilinpäätöstietoihin). Mikäli olisi käytetty ennen lainsäädäntömuutosta käytettyä tapaa, apteekkimaksukertymä olisi ollut 129,81 M€. Näin ollen voidaan katsoa, että uudistus toteutui hyvin tarkasti kustannusneutraalilla tavalla.

Hyötyjät ja häviäjät

Kokonaisuudessaan uudistuksesta hyötyi 89 yksityistä apteekkia. Hyöty oli pienimmillään noin 1 200 euroa ja suurimmillaan noin 73 000 euroa. Tässä ryhmässä keskimääräinen hyöty oli noin 24 000 euroa. Uudistuksesta hyötynneillä apteekeilla kaikilla oli sivuapteekki ja niiden liikevaihto oli alle 3,5 M€.

Uudistuksella ei ollut mitään vaikutusta 36 yksityiseen apteekkiin. Nämä apteekit ovat pieniä eivätkä maksa apteekkimaksua ollenkaan entisen tai nykyisen mallin mukaan.

Uudistuksessa hävisi kokonaisuudessaan 501 apteekkia. Pienimmillään häviö oli noin 1 euroa ja suurimmillaan hieman yli 30 000 euroa. Tässä ryhmässä keskimääräinen häviö oli noin 4 800 euroa. Eniten uudistuksessa hävisivät kaikkein suurimmat apteekit. Yleisesti ottaen uudistuksessa hävisivät käytännössä kaikki apteekit, jotka maksavat apteekkimaksua ja joilla ei ole sivuapteekkia. Uudistuksen hyötyjät ja häviäjät vastaavat hyvin ennakoarvioita.

Taulukossa 4 on esitetty apteekkimaksu-uudistuksen vaikutukset luokiteltuna yksityisten apteekkien osalta.

Taulukko 4. *Apteekkimaksu-uudistuksen vaikutus apteekkimaksuun.*

Vaikutus apteekkimaksuun	Apteekkien lkm
Hyötyi uudistuksesta yli 30 000 euroa	29
Hyötyi uudistuksesta 15 000–30 000 euroa	34
Hyötyi uudistuksesta 5 000–15 000 euroa	16
Hyötyi tai hävisi uudistuksessa alle 5 000 euroa	327
Hävisi uudistuksessa 5 000–15 000 euroa	211
Hävisi uudistuksessa 15 000–30 000 euroa	8
Hävisi uudistuksessa yli 30 000 euroa	1

Vuoden 2014 alussa toteutettu apteekkimaksulain muutos oli poliittinen päätös, ja uudistuksella haluttiin tukea vain pienten apteekkien edellytyksiä ylläpitää sivuapteekkia. Alustavan arvion mukaan uudistus toteutui suunnitellusti: 63 apteekkia hyötyi uudistuksesta yli 15 000 euroa. Tällä voidaan katsoa olevan merkittävää vaikutusta sivuapteekkien ylläpitämiseen. Pienentyvä apteekkimaksu vaikuttaa suoraan parantavasti apteekkien liikevoittoon. Hyöty vastaa 5–10 %:n liikevoiton kasvua. Vastaavasti yhdeksän apteekkia hävisi yli 15 000 euroa. Näiden apteekkien liikevaihto oli yli 3,5 miljoonaa euroa. Kasvaneesta apteekkimaksusta huolimatta kaikki yhdeksän apteekkia ovat edelleen liiketaloudellisesti erittäin kannattavia. Uudistuksen vaikutusten arviointia tulee jatkaa seuraavissakin tilinpäätösanalyysissä. Tämä antaa kuvan uudistuksen pitkäaikaisvaikutuksista.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Selvityksen perusteella apteekkien keskimääräinen liikevaihto vuosina 2010–2013 on nousut vajaat 7 %. Samaan aikaan apteekkien yhteenlaskettu lääkemyynti kasvoi reilut 8 % ja yhteenlaskettu yleisten kauppatavaroiden myynti kasvoi reilut 4 %. Kaikkein suurimmissa apteekeissa yleisten kauppatavaroiden myynti kuitenkin laski tarkastelujaksolla jopa 40 %. Tätä ilmiötä selittää pitkälti se, että yleisten kauppatavaroiden myynti on siirtynyt yhä enemmän apteekkien yhteydessä toimivien yhtiöiden myynniksi. Tämä puolestaan näkyy yhtiöiden yhteenlasketun liikevaihdon merkittävänä kasvuna tarkastelujakson aikana. Näin merkittävä määrä aikaisemmin apteekeille kuuluneesta yleisten kauppatavaroiden myynnistä hoidetaan erillisten yhtiöiden kautta. Yhtiötoiminnalla on näin huomattava vaikutus apteekkien todelliseen kannattavuuteen.

Aineiston apteekkien toiminta oli edelleen liiketaloudellisesti hyvin kannattavaa. Liikevaihdon kasvusta huolimatta liikevoitto on kuitenkin pysynyt samalla tasolla koko tarkastelujakson ajan. Tätä selittää liiketoiminnan kustannusten kasvu. Heikosti kannattavien apteekkien lukumäärä on pysynyt samalla tasolla vuosina 2010–2013. Heikkoa kannattavuutta selittävät edelleen parhaiten keskimäärin suuremmat palkka-, toimitila- ja muut liiketoimintakulut kuin vastaavan kokoisilla apteekeilla yleensä. Suurin osa heikosti kannattavista apteekeista sijaitsi jokaisena tarkasteluvuonna kaupungeissa eikä lääkkeiden saatavuuden voida siksi edelleenkään katsoa vaarantuvan.

Selvityksen perusteella apteekkien taloudelliseen tilaan ei ole tullut merkittäviä muutoksia edellisen julkaistun tilinpäätösanalyysin (Mäntylä ym. 2013) verrattuna. Apteekkien väliset erot liiketoiminnan kannattavuudessa ovat kuitenkin suuria. Muun muassa tämän vuoksi esimerkiksi apteekkimaksulain laskennallisia perusteita muutettiin tammikuussa 2014. Uudistuksen tavoitteena oli kannustaa erityisesti pieniä apteekkeja ylläpitämään sivuapteekkeja. Tämän selvityksen perusteella uudistuksen tavoitteet toteutuivat suunnitellusti. Uudistuksen laajamittaisempia vaikutuksia voidaan arvioida vasta seuraavissa tilinpäätösanalyysissä.

LÄHTEET

Alhola K, Koivikko A, Rätty P, Tuominen O. Kirjanpidosta tilinpäätökseen. Helsinki: WSOY 2001.

Leppiniemi J, Kykkänen T. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. Helsinki: WSOYpro 2009.

Mäntylä A, Kiviniemi V, Kumpusalo-Vauhkonen A, Paaskoski S, Happonen P. Apteekkien tilinpäätösanalyysi vuosilta 2008–2010. Fimea kehittää, arvioi ja informoi -julkaisusarja 2/2011. Kuopio: Fimea 2011.

Mäntylä A, Kokki E, Kiviniemi V, Happonen P. Apteekkien tilinpäätösanalyysi vuosilta 2009–2011. Fimea kehittää, arvioi ja informoi -julkaisusarja 5/2012. Kuopio: Fimea 2012.

Mäntylä A, Kiviniemi V, Happonen P. Apteekkien tilinpäätösanalyysi vuosilta 2009–2012. Fimea kehittää, arvioi ja informoi -julkaisusarja 5/2013. Kuopio: Fimea 2013.

LIITTEET

LIITE 1. Apteekkien liikevaihto, lääkemyynti ja yleisten kauppatarvikkeiden myynti.

Liikevaihto-ryhmä (M€)	N	Vuosi	Liikevaihto, keskiarvo (M€)	Liikevaihto, mediaani (M€)	Liikevaihto, yhteensä (M€)	Liikevaihto, muutos-%*
< 0,9	19	2010	0,75	0,79	14,17	–
		2011	0,77	0,80	14,65	3,4
		2012	0,78	0,80	14,86	4,9
		2013	0,78	0,75	14,83	4,7
0,9–1,3	47	2010	1,12	1,13	52,68	–
		2011	1,16	1,16	54,74	3,9
		2012	1,19	1,18	55,88	6,1
		2013	1,21	1,18	56,91	8,0
1,3–1,7	65	2010	1,49	1,47	96,86	–
		2011	1,51	1,50	98,50	1,7
		2012	1,58	1,57	102,45	5,8
		2013	1,62	1,58	105,07	8,5
1,7–2,1	61	2010	1,89	1,90	115,25	–
		2011	1,94	1,93	118,41	2,7
		2012	2,03	1,97	124,08	7,7
		2013	2,10	2,05	127,80	10,9
2,1–2,5	55	2010	2,30	2,31	126,51	–
		2011	2,41	2,35	132,50	4,7
		2012	2,50	2,44	137,55	8,7
		2013	2,63	2,52	144,51	14,2
2,5–2,9	56	2010	2,68	2,67	150,26	–
		2011	2,73	2,70	152,93	1,8
		2012	2,80	2,82	156,94	4,4
		2013	2,80	2,76	156,70	4,3
2,9–3,4	60	2010	3,15	3,14	189,09	–
		2011	3,21	3,23	192,43	1,8
		2012	3,34	3,36	200,23	5,9
		2013	3,45	3,44	206,18	9,0
3,4–4,0	55	2010	3,68	3,68	202,78	–
		2011	3,79	3,78	208,61	2,9
		2012	3,96	3,89	217,98	7,5
		2013	4,04	4,02	222,04	9,5
4,0–5,0	93	2010	4,47	4,50	416,10	–
		2011	4,58	4,58	426,09	2,4
		2012	4,71	4,64	438,46	5,4
		2013	4,72	4,67	439,63	5,7
5,0–7,5	73	2010	6,11	6,07	446,21	–
		2011	6,27	6,23	457,75	2,6
		2012	6,51	6,31	475,25	6,5
		2013	6,59	6,27	481,09	7,8
> 7,5	19	2010	10,57	9,22	191,08	–
		2011	9,78	8,31	185,75	–2,8
		2012	9,97	8,26	189,36	–0,9
		2013	9,64	8,24	183,07	–4,2
Yhteensä	603	2010	3,32	2,89	2000,76	–
		2011	3,39	2,96	2042,36	2,1
		2012	3,50	3,07	2113,03	5,6
		2013	3,55	3,08	2138,48	6,9

* Verrattu vuoden 2010 liikevaihtoon (liikevaihto yhteensä).

LIITE 1. (jatkuu) Apteekkien liikevaihto, lääkemyynti ja yleisten kauppatavaroiden myynti.

Liikevaihto-ryhmä (M€)	N	Vuosi	Lääke-myynti, keskiarvo (M€)	Lääke-myynti, mediaani (M€)	Lääke-myynti, yhteensä (M€)	Lääke-myynti, muutos-%*
< 0,9	19	2010	0,77	0,79	14,69	–
		2011	0,78	0,81	14,76	0,5
		2012	0,79	0,80	14,94	1,7
		2013	0,79	0,81	15,07	2,6
0,9–1,3	47	2010	1,11	1,12	52,00	–
		2011	1,14	1,15	53,80	3,5
		2012	1,18	1,16	55,31	6,4
		2013	1,20	1,19	56,61	8,9
1,3–1,7	65	2010	1,48	1,47	95,90	–
		2011	1,48	1,47	95,92	0,0
		2012	1,54	1,57	100,33	4,6
		2013	1,59	1,57	103,57	8,0
1,7–2,1	61	2010	1,89	1,90	115,34	–
		2011	1,94	1,94	118,51	2,7
		2012	2,04	2,00	124,54	8,0
		2013	2,11	2,01	128,67	11,6
2,1–2,5	55	2010	2,27	2,28	124,79	–
		2011	2,36	2,35	129,90	4,1
		2012	2,49	2,42	137,20	9,9
		2013	2,64	2,58	145,08	16,3
2,5–2,9	56	2010	2,72	2,67	152,07	–
		2011	2,73	2,71	152,63	0,4
		2012	2,82	2,79	157,81	3,8
		2013	2,83	2,74	158,56	4,3
2,9–3,4	60	2010	3,20	3,20	192,11	–
		2011	3,25	3,25	195,18	1,6
		2012	3,39	3,36	203,47	5,9
		2013	3,50	3,44	209,82	9,2
3,4–4,0	55	2010	3,75	3,78	206,49	–
		2011	3,87	3,88	213,00	3,2
		2012	4,06	4,01	223,51	8,2
		2013	4,17	4,06	229,33	11,1
4,0–5,0	93	2010	4,54	4,51	422,29	–
		2011	4,67	4,70	434,26	2,8
		2012	4,84	4,85	450,43	6,7
		2013	4,89	4,87	454,81	7,7
5,0–7,5	73	2010	6,20	6,21	452,67	–
		2011	6,42	6,27	468,53	3,5
		2012	6,72	6,49	490,25	8,3
		2013	6,87	6,59	501,19	10,7
> 7,5	19	2010	10,22	9,38	194,12	–
		2011	10,14	8,81	192,74	–0,7
		2012	10,21	8,26	193,97	–0,1
		2013	9,93	8,39	188,62	–2,8
Yhteensä	603	2010	3,35	2,92	2022,48	–
		2011	3,43	2,98	2069,21	2,3
		2012	3,57	3,14	2151,75	6,4
		2013	3,63	3,17	2191,33	8,3

* Verrattu vuoden 2010 lääkemyynnin toteumaan (lääkemyynti yhteensä).

LIITE 1. (jatkuu) Apteekkien liikevaihto, lääkemyynti ja yleisten kauppatavaroiden myynti.

Liikevaihto-ryhmä (M€)	N	Vuosi	Yleisten kauppatavaroiden myynti, keskiarvo (t€)	Yleisten kauppatavaroiden myynti, mediaani (t€)	Yleisten kauppatavaroiden myynti, yhteensä (M€)	Yleisten kauppatavaroiden myynti, muutos-%*
< 0,9	19	2010	66,76	68,08	1,27	–
		2011	69,23	78,71	1,32	3,9
		2012	71,12	78,73	1,35	6,3
		2013	69,32	72,20	1,32	3,9
0,9–1,3	47	2010	115,13	99,47	5,41	–
		2011	123,19	107,20	5,79	7,0
		2012	124,39	110,88	5,85	8,1
		2013	133,30	119,23	6,27	15,9
1,3–1,7	65	2010	148,75	138,09	9,65	–
		2011	162,19	146,34	10,54	9,2
		2012	181,68	155,99	11,81	22,4
		2013	197,50	167,49	12,84	33,1
1,7–2,1	61	2010	172,28	171,33	10,51	–
		2011	179,72	181,21	10,96	4,3
		2012	184,74	189,15	11,27	7,2
		2013	202,45	201,05	12,35	17,5
2,1–2,5	55	2010	243,77	229,25	13,41	–
		2011	262,47	241,41	14,44	7,7
		2012	240,28	237,47	13,22	–1,4
		2013	270,29	250,82	14,87	10,9
2,5–2,9	56	2010	234,70	248,49	13,14	–
		2011	239,26	267,63	13,40	2,0
		2012	254,26	285,53	14,24	8,4
		2013	261,49	277,64	14,64	11,4
2,9–3,4	60	2010	237,69	276,24	14,26	–
		2011	242,40	292,62	14,54	2,0
		2012	262,93	315,48	15,78	10,7
		2013	302,67	358,92	18,16	27,3
3,4–4,0	55	2010	241,56	306,42	13,29	–
		2011	264,53	327,13	14,55	9,5
		2012	269,18	329,48	14,80	11,4
		2013	291,52	334,39	16,03	20,6
4,0–5,0	93	2010	337,09	410,21	31,35	–
		2011	329,43	393,92	30,64	–2,3
		2012	310,64	326,55	28,89	–7,8
		2013	325,13	257,04	30,24	–3,5
5,0–7,5	73	2010	436,17	437,11	31,84	–
		2011	429,88	381,42	31,38	–1,4
		2012	410,00	138,55	29,93	–6,0
		2013	414,10	107,97	30,23	–5,1
> 7,5	19	2010	745,95	238,62	14,17	–
		2011	481,69	169,83	9,15	–35,4
		2012	471,18	178,37	8,95	–36,8
		2013	443,53	137,71	8,43	–40,5
Yhteensä	603	2010	262,52	183,14	158,30	–
		2011	259,88	186,18	156,71	–1,0
		2012	258,84	186,22	156,08	–1,4
		2013	274,24	195,95	165,37	4,5

* Verrattu vuoden 2010 yleisten kauppatavaroiden myynnin toteumaan (yleisten kauppatavaroiden myynti yhteensä).

LIITE 2. Apteekkien liikevoitto ennen satunnaisia eriä.

Liikevaihtoryhmä ¹ (M€)	Vuosi	N	Liikevoitto ennen satun- naisia eriä, keskiarvo (t€)	Liikevoitto ennen satun- naisia eriä, mediaani (t€)	Liikevoitto ennen satun- naisia eriä, minimi (t€)	Liikevoitto ennen satun- naisia eriä, maksimi (t€)	Liikevoitto ennen satun- naisia eriä, muutos-% ²
< 0,9	2010	16	102,57	120,7	-29,43	172,35	-
	2011	15	93,97	94,52	6,84	150,64	-8,4
	2012	13	93,42	96,37	-5,5	135,07	-8,9
	2013	16	87,28	106,01	-8,9	135,66	-14,9
0,9–1,3	2010	42	120,64	115,76	-10,77	216,49	-
	2011	42	120,35	116,10	21,92	188,68	-0,2
	2012	36	119,19	120,48	-30,19	215,16	-1,2
	2013	38	114,92	121,38	-259,53	199,92	-4,7
1,3–1,7	2010	56	146,68	147,94	48,37	238,34	-
	2011	52	148,32	147,42	27,73	258,04	1,1
	2012	40	147,64	142,14	68,17	238,75	0,7
	2013	49	146,56	149,29	27,45	385,34	-0,1
1,7–2,1	2010	55	168,28	186,46	-0,85	253,85	-
	2011	58	167,90	183,66	-44,14	312,61	-0,2
	2012	55	174,58	184,70	21,25	479,72	3,7
	2013	56	179,96	184,86	32,22	287,81	6,9
2,1–2,5	2010	51	190,66	199,59	-29,29	520,27	-
	2011	46	173,12	174,95	-156,17	329,21	-9,2
	2012	42	157,20	166,75	-197,77	315,99	-17,5
	2013	36	177,60	185,65	-12,16	301,78	-6,8
2,5–2,9	2010	51	206,04	209,25	24,11	356,96	-
	2011	46	208,98	211,22	13,20	349,84	1,4
	2012	48	199,79	190,17	42,11	353,62	-3,0
	2013	48	206,10	195,84	64,89	407,46	0,0
2,9–3,4	2010	60	244,22	241,50	60,45	446,31	-
	2011	51	248,95	238,26	57,18	424,10	1,9
	2012	49	234,45	246,80	53,51	410,28	-4,0
	2013	46	227,25	236,51	-26,31	427,03	-6,9
3,4–4,0	2010	43	237,31	229,15	-0,80	472,63	-
	2011	45	246,70	241,83	-25,16	460,33	4,0
	2012	53	264,10	262,55	-14,28	452,48	11,3
	2013	57	269,98	265,95	41,15	500,58	13,8
4,0–5,0	2010	84	302,11	288,44	-109,82	678,41	-
	2011	80	295,79	269,47	26,69	806,99	-2,1
	2012	84	286,67	277,74	-327,68	1115,30	-5,1
	2013	91	270,29	288,10	-24,92	538,79	-10,5
5,0–7,5	2010	69	403,55	393,26	37,34	956,34	-
	2011	73	400,15	385,32	35,97	946,54	-0,8
	2012	85	377,32	391,46	12,36	698,71	-6,5
	2013	83	380,33	389,02	-99,11	819,52	-5,8
> 7,5	2010	19	622,37	513,84	101,40	1834,27	-
	2011	14	601,46	569,40	165,18	1229,85	-3,4
	2012	23	590,56	583,13	195,04	1198,53	-5,1
	2013	26	552,04	474,86	235,12	1478,85	-11,3
Yhteensä	2010	546	246,00	208,71	-109,82	1834,27	-
	2011	522	242,50	207,77	-156,17	1229,85	-1,4
	2012	528	250,81	214,64	-327,68	1198,53	2,0
	2013	546	248,48	213,02	-259,53	1478,85	1,0

¹ Tarkastelu on tehty erikseen kunkin vuoden aineistosta siten, että ko. vuoden aikana tapahtuneet omistajanvaihdokset ja merkittävän puutteelliset tiedot on poistettu aineistosta. Apteekit on jaettu liikevaihtoryhmiin erikseen kunkin vuoden toteutuneen liikevaihdon mukaisesti.

² Verrattu vuoden 2010 liikevoittoon (ennen satunnaisia eriä) keskiarvoon.

